

Interreg - IPA CBC Bulgaria - Turkey

PARTNERSHIP

**'Sel durumuna hazırlıklı olma ve sel ile mücadelede sınır ötesi işbirliği'
projesi, CB005.1.11.007**

Proje, Interreg-IPP Sınır Ötesi İşbirliği Bulgaristan - Türkiye
2014-2020 Programı üzerinden Avrupa Birliği tarafından ortaklaşa
finanse edilmektedir

Proje, Türkiye Cumhuriyeti Edirne Afet ve Acil Durum İl Müdürlüğü ile Bulgaristan Cumhuriyeti 'Yangın Güvenliği ve Sivil Savunma' Genel Müdürlüğü ortaklığı ile yürütülmektedir.

Projenin amacı, Türkiye Cumhuriyeti Edirne ili ve Bulgaristan Cumhuriyeti Haskovo ili topraklarında gerçekleştirilen sel ile mücadele operasyonlarında, ortak eylemlerin organizasyonu ve koordinasyonu ile ilgili bir kurallar sisteminin oluşturulmasıdır.

Sel durumunda nüfusun, nüfus sağlığının, çevrenin ve mülkün korunması amacıyla, iki ülkenin sınır ötesi bölgelerine müdahale yöntemlerinin ve yollarının tanımlanması.

TEHLİKE İÇİN RENK KODLARI

'YEŞİL KODU' DURUM NORMALDİR. Günlük insan yaşamı ve nüfusun güvenliği üzerinde olumsuz bir etkisi olabilecek herhangi bir olağanüstü olay tahmin edilmemektedir. İnsan ihmalkârlığı veya tesadüfi olaylardan kaynaklanan, teknolojik veya doğal karakterli günlük ayrı hadiselerin meydana gelmesi mümkündür. Bu duruma daha fazla dikkat etmek zorunda değilsiniz. Mümkün olduğunca risklerden kaçınınız. Doğa turizmi sırasında yaktığınız kamp ve piknik ateşini gözetleyiniz.

'YEŞİL' kodu için meteorolojik olaylar

- 14 m/sn'ye (50km/saat) kadar rüzgâr hızı
- Bir günde 15 l/m²'ye kadar yağış veya 5 cm/m²'ye kadar kar kalınlığı
- Yaz aylarında gölgede 33°C'ye kadar sıcaklıklar
- Kış aylarında -5°C'ye kadar sıcaklıklar

'YEŞİL' kodu için orman yangınları tehlikesi

- Ormanlardaki durum normaldir. Toprak tabakasındaki nem, kırsal ve orman yangınlarının meydana gelmesine izin vermez.
- Yıldırım düşmesi nedeniyle oluşan yangınların dışında, ormanlardaki insan faaliyetlerinden kaynaklanan bazı zayıf şiddetli ve yavaş büyüyen yangınların çıkması mümkündür.
- Çıkan yangınlar lokaldır, yavaş bir şekilde gelişir ve daha büyük bir yangına dönüşmesi olasılığı oldukça azdır.
- Yangınların söndürülmesi, pompalarla ve el aletleri ile yer ekipleri tarafından gerçekleştirilir ve herhangi bir mühendislik ekipmanının kullanılmasını gerektirmez. İnsan yerleşimleri ve büyük orman masifleri için

tehlîke bulunmaz.

Deniz kıyıları

• 0 ila 1 arası büyüklüğünde dalgalanma – deniz tamamıyla sakindir ve sadece hafif bir şekilde sallanır. Dalgalar gözlemlenmez. 1 büyüklüğünde dalgalanma – 0,1 - 0,25 m arasında dalga yüksekliği. 5 m'ye kadar dalga boyu. Hafif dalgalanma.

'SARI' KODU DURUM TEHLİKE ARZETMEKTEDİR. Günlük insan yaşamı ve nüfusun güvenliği üzerinde olumsuz etkisi olabilecek durumların meydana gelmesi tahmin edilmektedir. Bu bölgelerde maddî hasarların oluşması mümkündür ve insan sağlığı için tehlikeler bulunmaktadır. Dikkatli olunuz. Durum hakkında sürekli bilgi alın ve mümkün olduğunca risklerden kaçınınız. Doğa turizmi sırasında yaptığınız kamp ve piknik ateşini gözetimsiz bırakmayınız. Yetkili kurumların talimatlarına uyun.

'SARI' kodu için meteorolojik olaylar

• 14 ila 19 m/sn (51 ila 69 km/saat) arasında rüzgâr hızı u ve 24 m/sn'ye (do 87 km/saat) kadar ani rüzgârlar

• Bir günde 30 l/m²'ye kadar yağış veya 10 cm/m²'ye kadar kar kalınlığı **DÜŞÜK SEL OLASILIĞI**

• Yaz aylarında gölgede 37°C'ye kadar sıcaklıklar

• Kış aylarında -10°C'ye kadar sıcaklıklar

'SARI' kodu için orman yangınları tehlikesi

• Yer yer ağaç taçlarının da görüldüğü, orta büyüklükte ve şiddetli orman örtü yangınları meydana gelmesi mümkündür.

• Yangınların, yer ekipleri tarafından kontrol altına alınması oldukça zordur

• Yangınların kontrol altına alınması için itfaiye araçlarının ve mühendislik ekipmanlarının (buldozerler, kamyonlar, tank araçları) kullanımı gerekir

Deniz kıyısı

• 2 ila 3 arası büyüklüğünde dalgalanma – 0,25 - 0,75 m arasında dalga yüksekliği. 5 m ila 15 m'ye kadar dalga boyu. Orta şiddetli dalgalanma. 3 büyüklüğünde dalgalanma – 0,75 - 1,25 m arasında dalga yüksekliği. 15 m ila 25 m'ye kadar dalga boyu. **Önemli ölçüde dalgalanma.**

'TURUNCU' KODU DURUM ÇOK TEHLİKELİ. Günlük insan yaşamı ve nüfusun güvenliği üzerinde ciddi olumsuz etkisi olabilecek durumların meydana gelmesi tahmin edilmektedir. Can kayıplarının yaşanması ve maddi hasarların oluşması mümkündür. Altyapılarda kısmi hasarların oluşması tehlikesi mevcuttur. Durum hakkında sürekli bilgi alın ve mümkün olduğunca risklerden kaçının. Yetkili kurumların talimatlarına uyun. Mümkün olduğunca evinizden çıkmayın ve seyahat etmeyin. Doğa turizmi sırasında hiçbir şekilde kamp ateşi yakmayın. Mümkün olduğunca ormanlık alanları terk edin ve yerleşim yerlerinde barınak arayın. Temel ihtiyaç ürünlerinden oluşan bir rezerv oluşturun.

TURUNCU' kodu için meteorolojik olaylar

• 20 ila 29 m/sn (72 ila 105 km/saat) arasında rüzgâr hızı u ve 32 m/sn'ye (115 km/saat) kadar ani rüzgârlar

• Bir günde 35 l/m² ila 65 l/m² arasında yağış veya 20 cm/m²'ye kadar kar kalınlığı
LOKAL SELLERİN OLUŞMASI MÜMKÜNDÜR

• Kış aylarında kar fırtınası ile birlikte tipi ve don olaylarının, elektrik kesintilerinin ve daha küçük yerleşim yerlerine sınırlı erişimin yaşanması mümkündür.

• Yaz aylarında gölgede 37°C ila 41°C arasında sıcaklıklar

• Kış aylarında -15°C ila -20°C arasında sıcaklıklar

'TURUNCU' kodu için orman yangınları tehlikesi

• Ağaç taçlarının kısmi veya tam sürüklenmesiyle gerçekleşen, çok şiddetli orman yangınlarının çıkması mümkündür

• Yangınların ön cephe hatlarının, yer ekipleri tarafından kontrol altına alınması imkânsızdır ve yerleşim yerleri tehlike altında bulunmaktadır

• Hava araçlarının kullanımı gereklidir.

Deniz kıyısı

• 4 ila 5 arası büyüklüğünde dalgalanma – 1,25 – 2,00 m arasında dalga yüksekliği. 25 m ila 40 m'ye kadar dalga boyu. Önemli ölçüde dalgalanma. 5 büyüklüğünde dalgalanma – 2,00 - 3,5 m arasında dalga yüksekliği. 40 m ila 75 m'ye kadar dalga boyu. Şiddetli dalgalanma.

'KIRMIZI KODU' DURUM OLAĞANÜSTÜ DERECEDE TEHLİKELİDİR. Altyapılar üzerinde yıkıcı bir etkiye sahip olabilecek ve nüfusun güvenliğine önemli derecede zarar verebilecek durumların meydana gelmesi tahmin edilmektedir. Can kayıplarının yaşanması mümkündür. Olağanüstü dereceye dikkatli olun. Durum hakkında sürekli bilgi alın ve hiçbir şekilde risk almayın. Yetkili kurumların talimatlarına uyun. Hiçbir şekilde evinizden çıkmayın ve seyahat etmeyin. Temel ihtiyaç rezervinizi ve en önemli evrak ve değerli eşyalarınızı yanınıza almak için hazırlayın. Gerektiğinde tahliye olmanız için hazır olun.

'KIRMIZI' kodu için meteorolojik olaylar

• 30 m/sn (108 km/saat) üzerinde rüzgâr hızı

• Bir günde 65 l/m² üzerinde yağış veya 20 cm/m² üzerinde kar kalınlığı

YÜKSEK SEL OLASILIĞI

• Birçok yanıcı sıvının parlama derecesini aşan ve bazı yanıcı sıvıların kendiliğinden tutuşma derecesine yakın olan, gölgede 41°C'nin üzerine çıkan sıcaklıklar

• Kış aylarında -20°C altına düşen sıcaklıklar

'KIRMIZI' kodu için orman yangınları tehlikesi

• Ağaç taçlarının da sürüklendiği ve hızlı yayılan, çok şiddetli orman yangınlarının çıkması mümkündür

• Yangınların söndürülmesi oldukça zordur, iğne yapraklı ormanlardaki yangınların ise kontrol edilmesi imkânsızdır

• Söndürme çalışmaları sadece yangının ön cephe hatlarıyla sınırlıdır

• Yangınların ön cephe hatlarına sadece dolaylı eylemde bulunmak mümkündür ve bazı yerleşim yerlerinin zarar görmesi beklenmektedir

Deniz kıyısı

• 6 ve 6 büyüklüğü üzerinde dalgalanma – 3,5 – 6,0 m arasında dalga yüksekliği. 75 m ila 125 m'ye kadar dalga boyu. Şiddetli dalgalanma. 7 büyüklüğünde – 6,0 – 8,5 m arasında dalga yüksekliği. 125 m ila 170 m'ye kadar dalga boyu. Köpükler, uzun şeritler halinde dalgaları kaplar ve bazı yerlerde birleşerek, dalgaların eteklerine ulaşır. Çok şiddetli dalgalanma. 8 büyüklüğünde – 8,5 – 11,0 m arasında dalga

yüksekliği. 170 m ila 220 m'ye kadar dalga boyu. Çok şiddetli dalgalanma. 9 büyüklüğünde – 11 m ve üzeri dalga yüksekliği. 220 m üzerinde dalga boyu. Olağanüstü dalgalanma.

SEL, su kütlelerinin ve nehir yataklarının seviyesinin artması sonucunda, bir arazi alanını veya bir bölgeyi büyük miktarda su ile geçici olarak su altında bırakan, doğal afettir. Bu su kütleleri seviyesinin artmasının nedenleri, çeşitli sebeplere bağlı olabilir: sağanak yağışlar veya kar erimeleri, baraj duvarının patlaması, setlerin tahribatı, yüksek dalgalar veya insan etkisi.

Sel yerleşim yerlerinde, binalarda, araçlarda, köprülerde, yollarda ve ulaşım altyapılarında önemli hasarın oluşmasına neden olur. Sel, hayatınız veya mülkünüz üzerinde tehlikeye neden olabilir.

NEDENLER

Uzun süreli sağanak yağmurlar

Yağışlar, sellerin oluşmasında önde gelen faktörlerden biridir. Miktarı, şiddeti, yer biçimi, bölgedeki toprak ve yağışların süresi çok büyük önem arz eder.

Bazı yağışlar buharlaşır, bazıları ise yavaş bir şekilde toprağa nüfuz eder, ancak aynı zamanda kayalıklar, zemin, çatılar ve donmuş toprak gibi yüzeylerde hızlı su akıntıları yaratabilir.

Nehir dibinin yükselmesi

Nehir dibinin yükselmesi, sel nedenlerinden biri olabilir. Özellikle nehirlerin haliç ve delta bölgelerinde, yıllar boyunca azar azar çeşitli birikintiler birikebilir. Bu durumda oluşan sel, sürecin başlamasından birkaç yıl sonra meydana gelir, yavaş yavaş gelişir, ancak kolaylıkla tahmin edilebilir ve uygun ilah çalışmaları ile önüne geçilebilir ve önlenabilir.

Baraj duvarlarındaki çatlaklar

Bu, su deposu veya barajın (doğal olanlar da dâhil olmak üzere) farklı koşullar nedeniyle (örneğin depremler) suyu gövdesinde tutamadığı zamanlarda gerçekleşir. Güçlü su basıncı, baraj duvarının veya başka bir bariyerin çatlaması ve patlaması meydana gelir. Yapay barajlar, taşkınların önlenmesi için genellikle acil su tahliyesi donanımına sahiptir, ancak baraj duvarının patladığı durumlarda su durdurulamaz. Bu nedenle oluşan sel baskınları çok güçlü ve yıkıcıdır (su akışının yıkıcı gücü tsunamininkinden daha güçlü olabilir) ve afet ve acil durum hali ilan etmek gerekli olabilir. Genelde bu tür seller kısa sürelidir.

Patlak su boruları

Su borularının patlaması çeşitli sebeplerden dolayı meydana gelebilir: kazılarda, inşaat işleri veya deprem sırasında, paslanma ve çürümeye bağlı çatlaklar nedeniyle. Genelde, güçlü bir su püskürttüğü havada yükselir (3-4 metreye kadar) ve su, alanı kaplamaya başlar. Patlama sırasında su, küçük bir krater oluşturabilir.

Kar erimesi

Sıcaklık derecelerinin ani artışı, karların hızla erimesinden kaynaklanan nehir taşkınlarına yol açabilir. Bu genelde, kar erimesinin yoğun olduğu ilkbaharda veya olağandışı boyutlardaki kar yağışından sonra meydana gelir.

BAŞLICA SEL TÜRLERİ

NEHİR SELLERİ:

Bu tür seller, en küçük derelerden en büyük nehirlere kadar, her türlü nehir havzalarında meydana gelir.

Yavaş türden

En çok büyük su havzalarına sahip büyük nehirlerde görülür. Nehrin yatağından çıkmasını sağlayan su akışındaki artış, uzun süreli yağışa, hızlı kar erimesine ve kasırgalara bağlıdır. Buna rağmen, kuru iklimlerde bulunan büyük nehirlerde hızlı türden taşkın görülebilir, çünkü onlar büyük havzaya sahip olabilirler, ancak küçük nehir kanallarına sahip olduklarında, yağışlar bu havzanın belirli bölümlerinde daha yoğun olabilir ve bu sebeple hızlı türden sel yaşanabilir. Heyelanlar, suda bulunan birikintiler ve buzlar da nehir yatağını tıkayabilir ve yavaş türden sele neden olabilir.

Hızlı türden

Ani türden seller da dâhil olmak üzere, hızlı türden olan seller daha küçük nehirlerde, dik nehir yatağına sahip nehirlerde, büyük bölümünde su geçirimsiz yüzeylerde veya kuru kanallarda akan nehirlerde sıklıkla görülür. Bunun nedeni, ani gök gürültülü fırtına veya nehrin üst kesimlerindeki baraj duvarından yapılan ani su tahliyesi veya buzlar olabilir. Su akışının hızı, bir dakika içinde yaklaşık 1,4'den 42 metreküpe kadar artabilir.

Haliç ve kıyı selleri

Haliç selleri genellikle güçlü rüzgârların neden olduğu, büyük deniz gel-gitlerinden kaynaklanır. Bazen şiddetli rüzgârların sebebi siklonlardır. Koruma tesislerini aşan dalgalar nedeniyle, denizde oluşan güçlü fırtınalar, kıyı bölgelerinde sele yol açabilir.

Yıkıcı sel

Yıkıcı nehir kenarı selleri genellikle baraj duvarının patlaması veya deprem, heyelan ya da volkanik patlama gibi doğal afetler sonucu, büyük altyapı hasarlarının meydana gelmesiyle yaşanan beklenmedik bir olaydan kaynaklanmaktadır. Tsunami, çoğunlukla su altı depremleri sonucu yıkıcı kıyı sellerine neden olabilir.

Kentsel sel

Doğa olaylarından meydana gelen seller

Bu, drenaj sistemlerinin ve yağmur suyu kanalizasyonlarının kapasitesinin aşıldığı yağışlardan kaynaklanan ve özellikle yoğun nüfuslu bölgelerdeki arazi veya yapılı çevre mülklerinde meydana gelen seldir. Bazen yağış veya kar erimesi gibi olaylar tarafından tetiklenirse de, kentsel sel, topluluklar üzerindeki tekrarlanan ve sistemik etkileri ile karakterize edilen bir durumdur ve etkilenen toplulukların, taşkın alanlarının içerisinde veya bir su havzasının yakınında bulunup bulunmadığına bakılmaksızın gerçekleşebilir.

İnsandan kaynaklanan seller

Nehirlerin ve göllerin taşması, kar erimesi ve yağmur gibi olası tehlikelerin yanı sıra, başka bir tehlike de mevcuttur: arızalı su boruları ve kanalizasyon. Su, duvarlara ve zemine nüfuz edebilir ve kanalizasyon boruları, tuvaletler ve

lavabolar aracılığıyla binaları basabilir. Bu arızalar, aşınma nedeniyle veya su tesisatçıların veya başka işçilerin hatasından kaynaklanıyor olabilir. Kentsel alanlarda, akan suyun hızını daha da şiddetlendiren mevcut döşeli caddeler ve yollar, selin etkisini daha da arttırabilir.

Çamur seli

Çamur seli, tarım arazisi üzerinde biriken akan sulardan kaynaklanır. Akan sular, sedimanları ve toprak parçacıklarını kopartarak, kendisiyle birlikte sürükler. Çamur seli, genelde yerleşim yerlerine ulaştığında görülür.

ETKİLERİ

Sellerin olumsuz etkileri

Başlıca etkileri

Sellerin başlıca etkileri can kayıpları, binalara ve diğer yapılara verilen zararları içerir. Köprüler, kanalizasyon sistemleri, araçlar, yollar ve kanallar da dâhil olmak üzere. Seller, sıkça elektrik santrallerine ve tesislerine zarar verir ve bu da güç kaybına neden olur. Bu, içme suyu eksikliğine ve içme suyu kirliliğine yol açabilecek, içme suyu ve su temini istasyonlarındaki güç kaybını da içerir. Aynı zamanda atıksu arıtma tesislerinin kaybına da neden olabilir. İçme suyu eksikliği ve kötü hijyen tifüs, kolera ve selin konumuna bağlı olarak, diğer birçok bulaşıcı hastalıkların yayılması riskini artırır. Yollarda ve ulaşım altyapısında oluşan zarar, etkilenen bölgelerdeki seferberlik ve acil yardım çalışmalarını zorlaştırabilir. Ayrıca tarım arazileri kaybına ve hayvanların telef olmasına, tarım ürünleri ve hasatların yok olmasına neden olabilir ve bu da gıda eksikliğine yol al açar. Bazı ağaç türleri, kök sistemlerinin uzun süre su altında kalmasına dayanamazlar.

İkincil ve uzun süreli etkiler

Ekonomik zorluklar meydana gelir. Turizmde yaşanan geçici düşüş, zararların telafisi için harcanılan maliyetler ve gıda eksikliği enflasyona yol açar ve bu da yaygın bir olgudur ve şiddetli sellerin bir etkisidir. Özellikle yaşanan can kayıplarında, ciddi yaralanmalarda ve mülk kayıplarında, kazazedelerde birçok psikolojik sorun gözlenmektedir.

Kentsel seller, evlerde sürekli nemin olmasına neden olabilir ve dolayısıyla solunum problemleri ve başka hastalıkların artışına neden olabilir. Sellerden etkilenen semtler için de büyük ekonomik etkiye sahiptir. Islak bodrum katlarının, mülklerin değerini %10-25 arasında azaltabileceği öngörülmüyor ve bu konutların satılmamasının başlıca nedenlerinden biri olduğuna inanılıyor. Bazı ülkelerde yapılan araştırmalara göre, küçük ölçekteki işletmelerin yaklaşık %40'ı selden sonra faaliyete geçemiyor.

KONTROL VE ÖNLEYİCİ TEDBİRLER

ÖNGÖRME

Yaklaşmakta olan sel ile ilgili bilgi alma imkânı, insanların uygun önlemleri almasını sağlar. Örneğin, yaklaşmakta olan selin farkında olan çiftçiler, hayvanlarını alçak yerlerden çekebilir, kamu hizmeti veren kurumlar ise sel sırasında arz sorununu yaşanması halinde, bunları dağıtabilmek için olağanüstü durum erzak ve malzeme stokları oluşturabilir. Büyük bir sel tehlikesi bulunduğu anda ise tehlike altında bulunan yerlerden tahliye organize edilebilir.

Nehir sellerinin yeterli doğrulukla tahmin edilmesi amacıyla, nehir akışı ve yeterince uzunluktaki bir gözlem dönemi boyunca onun yağışlara olan bağlılığı ile ilgili verilerine sahip olunmalıdır. Ardından, bu veriler güncel verilerle karşılaştırılmalıdır. Örneğin: barajlardaki su seviyesi, yer altı suyu seviyesi, su taşıyan katmanın suya

doygunluk derecesi vs.

Meteorolojik Radar İstasyonlarının yağış verileri ve genel tahmin yöntemleri, yaklaşmakta olan sellerin tahmin edilmesi için büyük önem taşır. Uzun süreli gözlemlerden verilerin bulunduğu bölgeler için selin yoğunluğu ve yüksekliği, yetince uzun bir zaman aralığı için iyi bir doğrulukla tahmin edilebilir. Sel tahmini veren kurumlar, genellikle beklenen azami su seviyesi ve nehir boyunca bulunan en önemli yerler için yaklaşık meydana gelme zamanı ile ilgili tahmini bilgiler verir. Aynı zamanda, sellerin tekrarlanabilirlik süreleri de hesaplanabilir. Kentsel alanlardaki sel riski, birçok ülkede 'yüzyıllık sel' olarak adlandırılan sözde sel olasılığına bağlı göreceli olarak tahmin edilmektedir: 100 yılda bir yaklaşık %63 meydana gelme olasılığı olan bir sel.

Sel uyarısında bulunan kurumlar aşağıda belirtilen eylemleri yapmalıdırlar:

- Sel tehlikesi seviyesini arttırmaları veya değiştirmeleri ve ilgili kurumlara bildirmeleri;
- Gerekliğinde, sel tehlikesi hakkında halka bilgi vermeleri.

Mevcut tehlike seviyesinin değiştirilmesi kararı, aşağıda belirtilenleri içeren bir veri setine dayanmalıdır:

- Tahmin verilerinin güvenilirliği ve onların temelinde, dikkate alınan döneme ilişkin durumun olası gelişiminin değerlendirilmesi;
- Uyarıya tepki vermesi için nüfusun ne kadar zamana ihtiyacı var
- Tehdit ile ilgili kararın alınmasından, nüfusun bilgilendirilmesine kadarki zaman aralığı
- Önemli maliyetlere yol açabileceği ve gelecekteki uyarıların etkinliğini azaltabileceği için gereksiz uyarılardan kaçınılması gerekliliği
- Sel uyarısının iptal edildiği, ancak kısa bir süre sonra tekrar ilan edildiği durumlardan kaçınılması gerekliliği

GERÇEK BİR SEL TEHLİKESİ KARŞISINDA NELER YAPMALIYIZ

- Sel tehlikesinin oluşması durumunda, Türkiye için derhal 112 numaralı tel-

efonu arayınız.

- Verilmesi gereken bilgiler: adınız; anlaşılır bir şekilde sorunun ne olduğunu anlatın (sel, su altında kalan alanlar vs.); yaralı veya tehdit altında bulunan vatandaşlar var mı.
- Adresi belirtiniz (şehir, yerleşim birimi, semt, sokak, No, yakında bulunan sokak) ve operatörden önce telefonu kapatmayınız.
- Eğer elinizin altında telefon bulunmuyorsa, en yakın yerleşim biriminin belediyesine veya muhtarlığına ve yakınınızda bulunan vatandaşlara ihbarda bulunun.
- Yakınlarınızı, komşularınızı ve çalışma arkadaşlarınızı tehdit ile ilgili bilgilendiriniz.

EVİNİZDEYSENİZ

- Doğalgazı ve elektriği kapatın.
- Tüm değerli eşyalarınızı, mallarınızı, herbisitleri ve kimyasalları mümkün olduğunca yüksek bir koyunuz.
- Kişisel evraklarınızı, değerli eşyalarınızı, paralarınızı (banka ve kredi kartlarınızı), noter evraklarınızı, sigorta poliçelerinizi ve tapu gibi mülkiyet ile ilgili evrakları mutlaka yanınıza alın.
- Hızlı bir şekilde evinizden çıkın.
- Binadan çıkmanız mümkün değilse, üst katlara veya çatıya yönelin;
- Durumunuz hakkında Türkiye için 112 numaralı telefona ihbarda bulunun veya konumunuz ile ilgili yakınlarınıza bilgi verin. Kurtarma ekipleri ulaştığında, onlarla sürekli irtibatta olun.
- Hayvanlar tahliye edilemiyorsa, kapalı buldukları odaların kapılarını açın.
- Radyo, televizyon ve yerel radyo istasyonlarının yayınlarını takip edin ve onların verdikleri talimatları, oluşan duruma göre yerine getirin. Hükümetin, yerel yönetimin ve kurtarma ekiplerinin talimatlarını yerine getirin ve düzene uyun.

AÇIK ALANDAYSANIZ

- Bir nehir yatağı yanı ya da bir dere kenarındaysanız, derhal oradan uzaklaşın ve en yakın yüksek bir yere doğru ilerleyin.
- Yüksek sulara kapılabileceğiniz köprü, alt geçit, üst geçit gibi benzer yapıların üzerinde ve altında durmayın.
- Suyun dizlerinizin üstünde olduğundan emin olmadıkça, hızlı akıntıları ve taşkın alanları geçmeye denemeyin.
- Su akışının olmadığı yerlerden geçin. Vücut halatları ve geçiş için yarayan güvenlik halatlarıyla emniyetinizi almadıysanız, hızlı akan suları ve taşkın alanını geçmeye kalkmayın.
- Sel sularının karıştığı su kaynaklarından su içmeyin.

ARAÇ İÇİNDEYSENİZ

- Araç ile yolculuk yapıyorsanız, olabildiğince en yüksek ve en güvenli yerde durmanız ve su seviyesinin düşmesini beklemeniz tavsiye edilir.
- Köprü üstleri, köprü altları, üst geçitler, alt geçitler ve diğer potansiyel olarak sel sularının gelebileceği tehlikeli bina ve tesisler üzerinde durmayın.
- Suyun, aracınızın ekseninden daha düşük olduğundan emin olmadıkça, hızlı akıntılardan ve taşkın alanlardan geçmeyin.

SEL RİSKİNİ SINIRLAMAK

- Nehirlerin taşkınlara karşı korumasız olduğu noktalarına, konut, çiftlik binaları ve benzeri yapılar inşa etmeyin.
- Nehir yataklarının içine inşaat ve evsel atıklar atmayın. Bu nehir yatağının iletkenliğini azaltır.
- Sulama veya başka bir faaliyet için su temini yapılması amacıyla, nehirlerin setlerini yıkmayın/delmeyin.
- Bir nehrin yakınında ikamet ediyorsanız ve köprü altlarındaki yatağın ve alanların atıklardan, inşaat malzemelerinden, ağaçlardan vb. temizlenmediğini fark ettiyseniz

ya da taşkın alanlarında binalar varsa belediyeye, muhtarlığa veya valiliğe ihbarda bulunun.

ÖNCE DEN BİLMEMİZ GEREKENLER

- İkamet ettiğiniz veya çalıştığınız yerleşim yerindeki sel riskinden haberdar olun. Su taşkınları yaşanabilecek bölgeler için belediyeden veya muhtarlıktan bilgi isteyin. En yakın güvenli yer ve tahliye sırasında, tahliye edilmeniz gereken en kısa ve en güvenli güzergâh hakkında bilginin.
 - Eviniz, çiftlik binanız veya başka bir mülkünüz nehrin hemen yakınında bulunuyorsa ve taşkın alanında yer alıyorsa, özellikle yoğun yağış ve yoğun karımesinin yaşandığı dönemlerde, hava durumunu ve su seviyesi tahminlerini takip edin.
 - Sel anında, ailenizin bulunacağı eylemleri önceden planlayınız. Aile üyeleriniz için akrabalarınızın veya arkadaşlarınızın bulunduğu ve taşkın alanı dışında kalan bir buluşma noktası belirleyin ve birbirilerinizle nasıl iletişim kuracağınızı önceden belirleyin.
 - Aileniz ile birlikte evinizden nasıl tahliye olacağınıza ve çalışma arkadaşlarınızla işyerinden nasıl tahliye olacağınıza dair önceden prova yapın. Yerleşim yerindeki veya işyerindeki organize tatbikatlara katılın.
 - Cep telefonunuzun şarjını daima dolu tutun.
 - En önemli hayatta kalma malzemelerini ve araçlarını içeren bir 'acil durum sırt çantasını' önceden hazırlayın ve sürekli hazır bulundurun. Onu, ailenizin de haberdar olacağı uygun ve tanıdık bir yere yerleştirin.
- Sel tehlikesi durumunda, kurulan erken uyarı ve duyuru sistemleriyle, yerleşim yerine özgü başka sinyallerle veya kitle iletişim araçları vasıtasıyla bilgilendirileceksiniz.

AFAD VE GDPBZN'İN SPESİFİK FAALİYETLERİ

Muhtemel sel tehlikesi karşısında gerçekleştirilen faaliyetler1.

Su seviyesinin, hidroteknik tesislerin durumunun, setlerin ve atık barajlarının gözlemlenmesini organize etmek, muhtemel taşkın alanları ile ilgili bilgiler iki kurum tarafından toplanır ve bilgi alışverişi düzenlenir.

2. Acil durum ile ilgili olarak, su seviyesinin düşürülmesi.
3. Tamponlama, kesme v.s.
4. Su akışını engelleyen olguların ortadan kaldırılması.
5. Aşağıda belirtilen şekilde, acil durum ile ilgili olarak mevcut setlerin güçlendirilmesi ve yükseltilmesi, yeni setlerin kaldırılması:
 - a) modül parçaları kullanılarak;
 - b) inert maddeler içeren çuvalların dizilmesi;
 - b) inert maddeler yığmak;
6. Tehdit altında bulunan nüfus için geçici olarak barınmalarını sağlayacak kampların kurulması.

Sel sırasında faaliyetler

1. Sel bölgesini ve tehdit altındaki insanların, hayvanların ve kültürel varlıkların bulunabileceği yerlerin incelenmesi. Suyun parametrelerinin belirlenmesi: suyun yüksekliği, sıcaklığı ve hareket hızı.

2. İnsanların, hayvanların ve taşınabilir kültür varlıklarının sel bölgesinden tahliye edilmesi.

3. Sel bölgesindeki teknik altyapının durumu hakkında bilgilerin toplanması.
4. eçici kampların, kontrol noktalarının, sahra hastanelerinin ve helikopter platformlarının konuşlandırılabilceği uygun yerlerin tespit edilmesi.
5. Taşkın alanında, hasara ve çevre kirliliğine neden olabilecek tehlikeli maddelerin varlığına dair kanıtlar olduğunda, depolama yerleri denetlenecek

İşbu makale, Avrupa Birliği'nin TGS INTERREG-IPP Bulgaristan - Türkiye 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB005 Programının desteğiyle hayata geçirilmiştir. Bu makalenin içeriği, 'Yangın Güvenliği ve Sivil Savunma' Genel Müdürlüğü - MVR'nin sorumluluğu altındadır ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin ve Programın Yönetim Otoritesinin görüşünü yansıtmamaktadır.

ve mümkünse, hasarın veya kirliliğin sınırlanması / önlenmesi için tedbirler uygulanacaktır.

6. Pompalama.

Suda arama kurtarma operasyonlarının yapılması

Suda arama kurtarma operasyonları aşağıda belirtilen faaliyetleri içerir:

1. Yaralıların kurtarılması ve insanların ve hayvanların tahliye edilmesi.
2. İç sularda ve sahilde kazazedelerin aranması ve kurtarılması.
3. Sualtı operasyonlarında arama çalışmaları.
4. Spesifik koşullar altındaki kurtarma-dalış faaliyetleri.

Sel sonrası faaliyetler

Suların, olağan sınırları içine çekilmesinden sonra, selin meydana getirdiği olumsuz etkilerin ortadan kaldırılması için şu faaliyetler gerçekleştirilir:

1. Kayıp insanların aranması.
 2. Hayatını kaybeden insanların ve telef olan hayvanların çıkarılması.
 3. Binalarda, tehlike altındaki tesislerde vb. su tahliye çalışmaları.
 4. Faaliyete geçen heyelan ve çöküntülerin bulunduğu alanlarda, çöken küçük miktardaki toprak kütlelerinin özel ekipman ile alınması da dahil olmak üzere, selden etkilenen yolların temizlenmesine yardımcı olmak.
- Gerektiğinde, hayatını kaybeden insanların ve telef olan hayvanların çıkarılması dağcılık yöntemleri, dalış donanımı ve gıysileri, arazi araçları ve/veya botlar kullanılarak gerçekleştirilir.

Biyolojik kirlilik kaynağına veya salgın hastalıklara veya epizootik salgının yayılmasına neden olabilecek ölü hayvanların, su altında kalan gıdaların veya eşyaların taşınması sırasında ve dezenfekte faaliyetleri söz konusu olduğunda, yetkili makamların belirttiği şekilde kişisel koruyucu ekipmanın kullanılması zorunludur.

„Acil durum sırt çantasını ” yanınıza alın.

- Bir paket ıslak mendil ve birkaç paket kâğıt mendil, eski gazeteler
- Aile üyeleri için kurtarma folyosu. Yer kaplamaz, ağır değildir, hem ilk yardımda hem de çok sayıda açık alan faaliyetlerinde kullanılır, aşırı yüksek ve çok düşük sıcaklıklardan korur, yağmurluk olarak da kullanılır ve barınak kaplaması gibi de kullanılabilir.
- Tıbbi ilk yardım seti
- Aile üyeleri için sıhhi ve toz koruma maskeleri
- Sizin veya aile üyelerinizden herhangi birinin kronik bir hastalığı bulunması durumunda, gerekli olan ilaçlar
- Aile Afet Planı ve bulunduğunuz bölgenin haritası. Güvenilir bir Aile Afet Planına sahip olmanız için gerekenler: En çok karşılaşılan felaket türleriyle ilgili önceden ailenizle konuşmanız ve farklı durumlarda ne yapmaları gerektiğini onlara anlatmanız. Güvenli bir tahliyenin nasıl gerçekleştirildiğini hatırlayın ve evcil hayvanınızla nasıl ilgileneceğinizi planlayın. Buluşma noktaları için adresleri güvenilir yerlerde bulunan, hem evin yakınlarında ve hem de evin uzaklarında bulunan iki buluşma noktasının belirlenmesi tavsiye edilir. Afet durumunda, sizin bölgenizin dışında ikamet eden ve ailenizin tüm üyeleri için irtibat kurulacak kişi olacak bir yakınınız ile önceden anlaşmak, sizin yararınıza olacaktır.

'Acil durum sırt çantasının' donatılması için sizin takdirinize bağlı olarak gereken EK malzemeler ve aletler

- Önemli aile evraklarını içeren su geçirmez paket
- Para
- Bebekler için özel bebek mamaları ve çocuk bezleri, kadın pedi vb.
- Değişken hava durumu için elbiseler (sıcak ve hafif elbiseler)
- Kâğıt ve yazı yazma gereçleri
- Hem büyükler hem küçükler için kitaplar, oyunlar, bulmacalar vs.

AFET DURUMUNDA AİLE FAALİYET PLANI

Afet durumunda buluşma noktası

.....
evin yanında güvenli bir yer

Buluşma noktası.....

.....
evin uzağında güvenli bir yer

Adres:.....

İrtibat telefonları:.....

Aile üyeleri için irtibat kurulacak kişi:.....

Adres:.....

İrtibat telefonları:.....

Interreg - IPA CBC Bulgaria - Turkey

PARTNERSHIP

Proje, Türkiye Cumhuriyeti Edirne Afet ve Acil Durum İl Müdürlüğü ile Bulgaristan Cumhuriyeti 'Yangın Güvenliği ve Sivil Savunma' Genel Müdürlüğü ortaklığı ile yürütülmektedir.